

Tarkó Áron

**A cseh nemzetbiztonsági
szolgálatok kialakulása a
rendszerelváltás előtt és után**

Corvinus Law Papers

CLP 1/2025

The primary purpose of the Corvinus Law Papers (CLP) is to publish the results of research projects performed by those connected to the Department of Business Law as research reports, working papers, essays and academic papers. The CLP also publishes supplementary texts to be used for practical and theoretical training of students.

Editor-in-Chief:

Dániel Bán (Associate Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: daniel.ban@uni-corvinus.hu

Editorial Board:

Dániel Bán (Associate Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: daniel.ban@uni-corvinus.hu;

Mónika Csöndes (Assistant Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: monika.csondes@uni-corvinus.hu;

Zoltán Nemessányi (Associate Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: zoltan.nemessanyi@uni-corvinus.hu

Address of the Editorial Board:

Corvinus Law Papers
1093 Budapest, Fővám tér 8. III. emelet 321/A

Publisher:

Corvinus University of Budapest
H-1093 Budapest, Fővám tér 8.

Responsible for the edition:

Dániel Bán

ISSN 2416-0415

A cseh nemzetbiztonsági szolgálatok kialakulása a rendszerváltás előtt és után

Tarkó Áron
doktorandusz, Nemzeti Közszolgálati Egyetem
e-mail: tarkoaron@gmail.com

Abstract

After the change of regime, significant changes took place in the field of national security in the Czech Republic, among which we can discover both similarities and differences. After the break up of Czechoslovakia in 1993 national security services were also established in the Czech Republic and in 1994, the country adopted laws regulating certain parts of the national security area in the period following the regime change military intelligence and counter measures were carried out in separate organizations in each in the Czech Republic until 2005. How the two data collection methods are used by the national security service in the Czech Republic. Before the change of regime in Czechoslovakia, several laws uniformly regulated the work and operation of state security services. The laws were passed apart by both states as they separated things from the laws. Basically there are four services in the Czech Republic, the work of which is regulated by a special law. The legal regulations of the Czech national security services have been constantly changing in the 21st century. In terms of structure there are 2 civilian and military services in the Czech Republic. In terms of legislation, before the change of regime two laws regulated military services.

Keywords: information acquisition, national security services, laws

I. Bevezetés

A szocializmus időszakában a katonai hírszerzés területén 1989-ig két hírszerző szolgálat működött Csehszlovákiában.

1990 június 1-én a katonai elhárítást leválasztották az FMV hatásköréről, mivel a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Kormánya Elnökségének határozatával átadták a Szövetségi Nemzetvédelmi Minisztériumnak a hatáskört (FMNO)¹. Magát a szervezetet oszlatták fel a régi formájában és az új szervezetben új munkaköröket hoztak létre.

Az STB² (Statná Bezpečnostná služba jelentése Biztonsági Információs Szolgálat, a továbbiakban: STB) korábbi alkalmazottai és informátorai nem férhettek hozzá bizonyos munkakörökhöz, ugyanis a törvény kizárta őket.

Az 1989-es novemberi események után megmaradt mindkét katonai szolgálat továbbá ezt követően nagy változások történtek ezen a területen. A rendszerváltás utáni időszak jelentős változásokat tartogatott a katonai védelmi hírszerzés területén, mivel megszületik a 1992/67-es számú törvény.³

A Cseh Köztársaság parlamentje 1993 július 9-én hozott döntésében rögzítette, hogy az STB kommunista ideológián alapuló szervezet, melynek célja az emberi jogok, a demokrácia elnyomása valamint a tevékenysége bűnös ideológián alapul. Érdeemes megemlíteni, hogy a Cseh Köztársaság jelenlegi hírszerző ügynöksége, a Biztonsági Hírszerző Szolgálat nem tekinthető az STB⁴ örökösének.

Majd két év elteltével a Cseh Köztársaság parlamentje elfogadta a 153/1994 számú törvényt⁵, amely létrehozta a két katonai és a két polgári nemzetbiztonsági szolgálatot. A két katonai szolgálat felépítése, a működésüket leíró jogszabályok nem voltak egyértelműen meghatározva a törvényben, így felmerült az, hogy egyesítsék a két katonai szolgálatot.

¹ FMNO: Nemzetvédelmi Minisztérium

²

³ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-67>

⁴ STB: Statná Bezpečnostná služba

⁵ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-153> letöltés ideje:2023.04.25.

II. A cseh nemzetbiztonsági struktúra felépítése

- Cseh Külkapcsolati és Információs Hivatal: civilni rozvedka- Úrad zhranicni styky a informace (ÚZSI)⁶
- Cseh Katonai Biztonsági Hivatal: vojenská rozvedka-Vojenská zpravodajská služba (VZS)⁷
- Cseh Katonai Hírszerzés: vojenská kontravedka- Vojenské obranné zpravodajství (VOZ)⁸
- Cseh Biztonsági Információs Szolgálat: civilni kontravedka- Bezpečnostní infomácní služba (BIS)⁹

A Csehország felbomlását követően a 153/1994 számú törvény¹⁰ valamint a 154/1994 számú törvény¹¹ szabályozta a szolgálatok munkáját. Ezek a jogszabályok több mint tíz évig voltak hatályban. A cseh jogszabályok a rendszerváltást követően; a legelső jogszabály, ami a VOZ-hoz (Cseh Katonai Hírszerzés) kapcsolódik az 110/1998 számú alkotmányos törvény¹², mely a Cseh Köztársaság biztonságát garantálja.

A Csehország Alkotmánya tartalmazza az ország állami szuverenitását, illetve a biztonsági helyzetét.¹³ Ezt követte a 219/1999. számú törvény¹⁴ a Cseh Köztársaság fegyveres erőiről¹⁵; valamint tárgyévben megszavazta a Parlament a 222/1999. számú törvény¹⁶, amely a Cseh Köztársaság védelmének biztosításáról szól¹⁷; valamint elfogadták azt a jogi normát is, amely a Cseh Köztársaság fegyveres erőinek országhatáron túli alkalmazását szabályozza.¹⁸ Kidolgoztak egy külön szabályozást a háborús veteránokra mely a 170/2022 számú törvényben található.¹⁹ A 2000-es években fogadták el a katonák jogállásáról szóló 585/2004 számú²⁰

⁶ civilni rozvedka- Úrad zhranicni styky a informace :Külföldi Kapcsolatok és Információs Hivatal

⁷ Katonai Védelmi Hírszerzés

⁸ Katonai Hírszerzői Szolgálat

⁹ Biztonsági információs Szolgálat

¹⁰ [153/1994 Sb. Zákon o zpravodajských službách České republiky \(zakonyprolidi.cz\)](#) letöltés ideje: 2023.04.10.

¹¹ [154/1994 Sb. Zákon o bezpečnostní informační službě \(zakonyprolidi.cz\)](#) letöltés ideje: 2023.04.10.

¹² <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110letöltés> ideje:2023.04.24.

¹³ [110.pdf \(army.cz\)](#) letöltés ideje:2023.03.16.

¹⁴ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219> letöltés ideje:2023.04.24.

¹⁵ [1999-219-Zakon-o-ozbrojenych-silach_.pdf \(army.cz\)](#) .letöltés ideje:2023.03.16.

¹⁶ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222> letöltés ideje:2023.04.14.

¹⁷ [222-1999 Sb. .pdf \(army.cz\)](#) .letöltés ideje:2023.03.16.

¹⁸ [310-1999 Sb. .pdf \(army.cz\)](#).letöltés ideje:2023.03.16

¹⁹ [170_2002.pdf \(army.cz\)](#).letöltés ideje:2023.03.16

²⁰ [585-2004 Sb. .pdf \(army.cz\)](#).letöltés ideje:2023.03.16.

valamint ezzel párhuzamban a honvédelmi oktatásról szóló 214/2004 számú törvényt.²¹ A Cseh kormány a 289/2005.számú törvény²² elfogadásával külön jogszabályba foglalta katonai hírszerzés jogszabályi háttérét. A tartalékos katonákat is szabályozza külön jogszabály melynek: 45/2016 számú törvény.²³ A katonai szolgálatokat működését két jogszabály rendezi melyek a következők: a 289/2005 számú törvény és a 290/2005 számú törvény. Az új jogszabály elfogadásával egyesítették a Katonai Biztonsági Hivatalt és a Katonai Hírszerzést.

24

1.kép

148/1998 Sb²⁵

²¹ [214.pdf \(army.cz\)](#) letöltés ideje:2023.03.16.

²² [289-2005_Sb_.pdf \(army.cz\)](#).letöltés ideje:2023.03.16.

²³ [2016-45-Zakon-o-sluzbe-vojaku-v-zaloze.pdf .pdf \(army.cz\)](#) letöltés ideje:2023.03.16

²⁴ 286/1948. sz. nemzetbiztonsági törvény (zakonyprolidi.cz) letöltés ideje:2023.04.10.

²⁵ [info680417.pdf](#)letöltés ideje:2023.03.12.

III. Katonai Védelmi Hírszerzés (VOZ)

A VZ²⁶ jogelődje a VOZ²⁷ volt, ami a védelmi hírszerzéssel foglalkozott. A Katonai Védelmi Hírszerzés egy fegyveres hírszerző szolgálat, amely Csehország Védelmi Minisztérium alá tartozott. Feladata tájékoztatást adni a Cseh Köztársaságot fenyegető biztonsági kihívásokról, a Csehország védelme ellen irányuló tevékenységéről, illetve a veszélyeztető tevékenységéről. A hatáskörein belül összegyűjti és értékeli az információkat. A titkos információgyűjtés területei: terrorizmus a szervezett bűnözés.

A szolgálat 1993-2005-ig működött önálló szervként. A VZ a Védelmi Minisztérium alá tartozik és a tevékenységét belföldön és külföldön végzi. A közérdekű feladatok ellátására az információkérő a Kormány, elnök és a honvédelmi miniszter. Ők a megszerzett információk címzettjei és ők hoznak megfelelő döntést az ország érdekében.

IV. Biztonsági Információs Szolgálat

A Biztonsági Információs Szolgálat Csehország központi polgári elhárító szolgálata, amely közvetlen a kormány irányítása alatt álló országos hatáskörű szervként végzi a munkáját. A szolgálat független, valamennyi minisztériumtól. A BIS²⁸ alapvetően belföldön végzi a munkáját, illetve folytat információszerzést titkosszolgálati eszközeinek és módszereinek alkalmazásával; a biztonság, az alkotmányvédelem és az ország gazdasági érdekeinek védelmében. A BIS jogelődjei az egykori csehszlovák Állambiztonsági Szolgálatokból jöttek létre 1994-ben.

A BIS működését több törvény is szabályozza. A Cseh Köztársaság Hírszerző Szolgálatairól szóló törvény (153/1994)²⁹ értelmében a Biztonsági Információs Szolgálat a következő területeken végzi az információszerzést:

- terrorfenyegetés, az állam biztonságát vagy jelentős gazdasági érdekeit veszélyeztető tevékenységek esetében;

²⁶ VZ: Vojanské zpravodajství

²⁷ VOZ: Vojanské obranné zpravodajství

²⁸ BIS: Bezpečnostní informační služba)

²⁹ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-153> letöltés ideje:2023.04.24.

- külföldi hírszerző szolgálatok tevékenysége területünkön;
- szervezett bűnözési tevékenységek;
- minősített információkat veszélyeztető tevékenység;
- a Cseh Köztársaság demokratikus alapjai, szuverenitása és területi integritása ellen irányuló szándékok.

A Biztonsági Információs Szolgálat nem működik átfogóan. A szolgálat feladata, hogy előre észleli a veszélyt és leírja a lehetséges veszélyeket. A Rendőrség feladata, hogy bizonyítékokat gyűjtsön, ellentétben a BIS-el. A BIS feladata tehát nem az, hogy olyan bizonyítékokat gyűjtsön amelyek lehetővé teszik valaki letartóztatását és bíróság elé állítását, hanem az, hogy egy esetleges fenyegetésről tudjon, időben figyelmeztetni, és a megfelelő lépésekkel megszüntesse.³⁰

A szolgálat egy év alatt több témával is foglalkozott, ami a szolgálat életében nagy fordulópontot jelentett, hiszen 2021-ben a világban számos esemény történt, amelyek az elkövetkező években érintik Csehország lakosságát.

V. Esetpélda

Elsőként 2021 volt az a mérföldkő, amikor több intenzív nyomozást végzett a Cseh Rendőrség a BIS-el szoros együttműködésben, aminek eredménye, hogy kinyomozták 2014-ben kik állnak a lőszerraktárak felrobbantása mögött.³¹

Egy szuverén állam területén egy idegen hatalom titkosszolgálatának működése sajnálatos módon két ártatlan ember életébe került továbbá milliárdos károkat okozott az állam és a magánszemélyek vagyonában. Tragikus megerősítése annak az információnak, amelyre a Biztonsági Információs Szolgálat már évek óta rámutat és ajánlást ad. Figyelmeztetésük szerint, vannak olyan államok amelyek, komoly biztonsági fenyegetést jelentenek a Cseh Köztársaságra és egész Európára.

³⁰ <https://www.bis.cz/jak-pracujeme/>

³¹ <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2021-vz-cz-2.pdf> letöltés ideje:2023.04.26.

VI. Külkapcsolati és Információs Hivatal (ÚZSI)

A Külkapcsolati és Információs Hivatal a Cseh polgári hírszerzésintézménye, amely a belügyminiszter felügyelete alatt és a kormány irányítása alapján látja el a feladatait országos hatáskörű szervezetként.³² Az ÚZSI³³ külföldön folytat információs tevékenységet, amelynek során a politika, a gazdaság és a biztonság területén gyűjt információkat.³⁴

Elsődleges célja, erőfeszítése és küldetése a külföldről származó, az alkotmányos hatóságok valamint az állam számára fontos hírszerzési információk időszerű, tárgyilagos, jó minőségű biztosítása.

Munkájának célja: Csehország védelme olyan fenyegetésekkel szemben mint a nemzetközi terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek és alkatrészeik elterjedése, a gazdasági bűnözés, a politikai szélsőségek különféle formái; valamint olyan titkosszolgálati információk megszerzése és értékelése, amelyek nem elérhetőek hagyományos eszközökkel és tevékenységekkel (például diplomácia); annak biztosítása, hogy a megszerzett információk relevánsak, tárgyilagosak és időszerűek legyenek.

Betartják a Cseh Köztársaság jogszabályait, a Cseh Köztársaság által vállalt nemzetközi szerződéseket, a kormányhatározatokat, a belügyminiszter speciális irányadó rendeleteit és belső szabályzatait. Irodánk dolgozóira is az etikai kódex az irányadó.³⁵

VII. Katonai Hírszerző Szolgálat

A Cseh Köztársaság 1993. január 1-jével történt megalakulásával hozták létre a nemzetbiztonsági szolgálatok rendszerét.

Az újonnan elfogadott törvény önálló kormányzati szervezetekké alakította át a szolgálatokat, és két önálló katonai nemzetbiztonsági szolgálatot (Katonai Hírszerző Szolgálat, Katonai Védelmi Hírszerzés) hozott létre. Az 1994-ben elfogadott törvény alapján megalakult a Katonai Hírszerző Szolgálat. A szolgálat jogelődje a Katonai Hírszerző Szolgálat (VOZ) volt. A Katonai Hírszerzés magában foglalja a hírszerző és az elhárító szakágakat; működését a jelenlegi jogszabályok határozzák meg. Feladatai ellátása érdekében a Katonai Hírszerzés a többi

³² Dr Béres János: Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok, 2018, Budapest, 31-32.pp.

³³ ÚZSI :Úřad pro zahraniční styky a informace

³⁴ Dr Béres János: Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok, 2018, Budapest, 31-32.pp.

³⁵ <https://www.uzsi.cz/letöltés> ideje:2023.04.18.

hírszerző szolgálathoz hasonlóan az úgynevezett hírszerzési ciklusban dolgozik, amely négy fázissal jellemezhető. Az első fázisban a Katonai Hírszerzés kap egy feladatot, amit értékel továbbá megtervezi a megoldás módját, végrehajtását és utasításokat ad ki. A második fázisban az adatgyűjtés történik, amelyekért a Katonai Hírszerzés a felelős. A harmadik fázisban az összes megállapítást elemzik a végső információkat dolgozzák fel.

1. számú ábra
a nemzetbiztonsági szolgálatok rendszere Csehországban, Magyarországon, Szlovákiában

Országok	Csehország	Magyarország	Szlovákia
Hírszerző szervezetek	Külföldi Kapcsolatok és információs Hivatal (ÚZSI)	Információs Hivatal	
Elhárító szervezetek	Biztonsági Információs Szolgálat (BIS)	Alkotmányvédelmi Hivatal	
Hírszerző-elhárító szervezetek	Katonai Hírszerzés (VZ)	Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat	Szlovák Információs Szolgálat (SIS), Katonai hírszerzés (VZ)
Adatszerző szervezetek	-	Nemzetbiztonsági Szakszolgálat	-
Koordináló irányító szervezetek	-	Nemzeti Információs Központ	-
Adatvédelmi szervezetek	-	-	Nemzetbiztonsági Hivatal-(NBÚ)
Nyomozóhatósági-jogkörrel rendelkező testületek	-	-	-
Valamint a fentiek bármilyen kombinációja	-	-	-

Az 1. ábrán jól látható, hogy 8 rendelkező szervezet és testület működik. A vizsgált országban a nyolc szervezetből, három található a Cseh Nemzetbiztonsági Szolgálatoknál. Álláspontom szerint akkor működnek jól a szolgálatok, ha mind a nyolc szervezet és testület működik az adott országban.

„A nemzetbiztonsági szolgálatok az államok fennmaradása működése érdekében nélkülözhetetlen kormányzati szervezetek, amelyek az állam külső és belső biztonságának garantálása – az ország értékeinek védelme mellett jelentős szerepet vállalnak az

államérdekinek érvényre juttatásban. A nemzetbiztonsági szervezetek az információszolgáltatás mellett további feladatrendszerrel is rendelkeznek, ahol nem az információ a központi elem, hanem olyan műveletek végrehajtása, amelyek felszámolják (vagy jelentős mértékben csökkentik) az ország biztonságát veszélyeztető tényezőket, vagy elősegítik az ország érdekeinek érvényesítését. „³⁶.

A rendszer ebből adódóan számos komponenst tartalmaz, amelyeket az alábbi csoportokra lehet bontani:

- irányító/felügyelő testületek és személyek;
- koordináló szervezetek;
- ellenőrző fórumok;
- nemzetbiztonsági szolgálatok ³⁷.

A nemzetbiztonsági szolgálatok klasszikus változatai a hírszerző és az elhárító szervezetek, valamint a két tevékenységi rendszer összesége, vagyis az integrált hírszerző -elhárító szervezetek.

VIII. Nemzetbiztonsági Tanács

A Nemzetbiztonsági Tanácsot a Cseh Köztársaság biztonságáról szóló 110/1998. sz. alkotmányos törvény 9. cikke hozta létre. Az Állambiztonsági tanács a kormány állandó munkatestülete, amely koordinálja a Cseh Köztársaság biztonságát, javaslatokat készít az annak biztosítására irányuló intézkedésekre. Összetételét és tevékenységét a Cseh Köztársaság kormányának 2024. január 3-án hatályba lépett 9. sz. határozata határozza meg részletesebben. A Cseh Köztársaság biztonságáról szóló 110/1998. sz. alkotmányos törvény 9. cikke értelmében:

1. Az Állambiztonsági Tanács a miniszterelnökből és a kormány döntése alapján a kormány más tagjaiból áll;

³⁶ [Nemzetbiztonsági Tanács | A Cseh Köztársaság kormánya \(gov.cz\)](#)

³⁷ Dr Béres János: Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok, 2018, Budapest, 12-16.pp.

2. Az Állambiztonsági Tanács a kormány által meghatározott megbízatás keretében javaslatokat készít a Cseh Köztársaság biztonságának garantálását célzó intézkedésekre;
3. A köztársasági elnöknek joga van részt venni az Állambiztonsági Tanács ülésein, jelentéseket kérni tőle és tagjaitól, valamint megvitatni vele vagy tagjaival a hatáskörébe tartozó kérdéseket;
4. Nemzetbiztonsági tanácsadó, a Cseh Köztársaság kormányának 2022. december 21-i 1078. sz. határozata^{38.}”

IX. Tevékenységük

A Nemzetbiztonsági Tanács (BRS) ülései nem nyilvánosak. A következtetések, beleértve a szavazás eredményeit is nyilvánosak kivéve, ha az alkalmazandó jog védi őket. A napirendet, az egyes napirendi pontokra vonatkozó határozatokat tartalmazó nyilvántartásokat a BRS honlapján teszik közzé. Az üléseket a BRS munkatervének megfelelően tartják egy naptári évre, de legalább háromhavonta egyszer. Az ülést a BRS elnöke hívja össze.³⁹

X. Összegzés

Az elmúlt 30 évben speciális törvényekkel került szabályozásra a szolgálatok működése, munkája. A szervezetek törvényi szabályozása átlátható és egyértelmű, arra vonatkozóan, hogy milyen feladatokat hajtanak végre.

Továbbá elmondható, hogy minden szolgálat részére kidolgozásra került külön speciális törvény. A magyar gyakorlattól eltérően ugyanis a cseheknél a polgári szolgálat és a katonai szolgálat működésére a jogalkotó külön –külön normatív szabályozást írt elő.

A rendszerváltás előtt Csehszlovákiában több törvény szabályozta az állambiztonsági szolgálatok munkáját és működését. Az STB törvényből mindkét állam átvett valamilyen gyakorlati megoldást.

³⁸ [Nemzetbiztonsági Tanács | A Cseh Köztársaság kormánya \(gov.cz\)](#)

³⁹ [Nemzetbiztonsági Tanács | A Cseh Köztársaság kormánya \(gov.cz\)](#)

Csehszlovákia 1993-as felbomlását követően Csehországban létrehozták a Nemzetbiztonsági Szolgálatokat.

Alapvetően Csehországban négy szolgálat létezik, munkájukat, tevékenységüket külön törvény szabályozta. A struktúra tekintetében 2 polgári és 2 katonai szolgálat működött 2005-ig. Az STB jegyei nem láthatóak a polgári szolgálatoknál.

Alapvetően a nemzetbiztonsági szolgálatok folyamatos változásokon mennek keresztül. A jogszabályok tekintetében a rendszerváltás előtt két törvény szabályozta a katonai szolgálatokat.

Megfigyelhető az is, hogy a törvényi szabályozások évek elteltével specifikusabb lettek.

A Cseh Köztársaság hírszerző szolgálatairól szóló 153/1994 számú törvény irányadó a szolgálatok számára.

A katonai szolgálatok saját normatívái a Katonai Hírszerzésről szóló 289/2005. számú és a 412/2005 számú törvények.

A BIS normatív szabályozásait a Biztonsági Információs Szolgálatokról szóló 154/1994 számú illetve a biztonsági szolgálatok munkatársainak szolgálati viszonyáról szóló 361/2003. számú törvények tartalmazzák.

Az ÚZSI tevékenységét a Cseh Köztársaság hírszerző szolgálatairól szóló 153/1994. számú jogszabály tartalmazza.

Megállapítható még, hogy a szolgálatok tevékenységeik során egyre több feladatot látnak el a biztonsági kihívások, fenyegetettségek miatt.

Felhasznált Irodalom

1. Dr.Béres János: Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok, 2018, Budapest,32-34.pp
2. Horák Oldrich. Zpravodíjstva informace a zpravodajství cyklus. Vojenská akademia v Brne , Fakulta velitelska a srábní ,2004.66.pp.
3. Hosek Eduard (2016): Zpravodajská správa Genárilního sábu CSLA v období 1969-1973, s.476-477.pp
- 4..IBID:s. 477-479pp, 484.pp
5. Libor Kutej (2006): Zmena legislativních podmínek existence a cinnosti Vojenskeho zpravodíjstvo12-14.pp,
- 6.. Libor Kutej (2006): Zmena legislativních podmínek existence a cinnosti Vojenskeho zpravodíjstvo12-14.pp,
- 7.Pokorny Ladislav. Vyvoj systému zptavodajských sluzeb Ceske republiky a právní úpravy jejich postavení a cinnosti po roce 1989.s 7-10.pp
- 8.Roawer Helmut (2006): Encyklopedie tajnycs sluzieb ve 20 stolety.1-5.pp.
- 9.Ruzicka, Daniel. Státni bezpecnost (Stb) Hlavní historie správa vojenske kontravozedky1-12.pp
10. Ruzicka, Daniel. Státni bezpecnost (Stb) Hlavní historie správa vojenske kontravozedky,1-12.pp
11. Zeman Petr Ceske zpravodajské sluzby po práce 1989. kapitoly o bezpecnosti.2.a doplnené vydání. Praha : KAROLINUM.2010.s.484.pp.
12. Zeman, Petr. Ceské zpravodajské sluzby po roce 1989, s 243.pp

Internetes hivatkozások

- <https://www.bis.cz/jak-pracujeme> letöltés:2023.02.28.
- <https://www.uzsi.cz/kdo-jsme> letöltés:2023.02.28.
- <https://www.vzcr.cz/kdo-jsme-35> letöltés:2023.02.28.
- <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocni-zpravy/2021-vz-cz-2.pdf>
info680417.pdfletöltés ideje:2023.03.12.
- 149/147.sz.törvény Coll. Online elérhető Archihálva 18.1.2009-i dátummal a Wayback Machine letöltés ideje:2023.03.01.
- 286/1948. sz. nemzetbiztonsági törvény (zakonyprolidi.cz) letöltés ideje:2023.03.12.
- 110/1998 Sb. Ústavní zákon o bezpečnosti ČR (zakonyprolidi.cz) letöltés:2022.03.01.
- 154/1994 Sb. Zákon o bezpečnostní informační službě (zakonyprolidi.cz) letöltés:2022.03.01.

153/1994 Sb. (psp.cz) letöltés:2022.03.01.
289/2005 Sb. Zákon o Vojenském zpravodajství (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01.
290/2005 Sb. Zákon o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o Vojenském zpravodajství (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01.
67/1992 Sb. Zákon o Vojenském obranném zpravodajství (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01.
148/1998 Sb. Zákon o ochraně utajovaných skutečností (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01
140/1996 Sb. Zákon o zpřístupnění svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01.
4/2005 Sb. Zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01.
361/2003 Sb. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (zakonyproliidi.cz) letöltés:2022.03.01.
Nemzetvédelmi Minisztérium 1919-1989
110.pdf (army.cz) letöltés ideje:2023.03.16.
1999-219-Zakon-o-ozbrojenych-silach_.pdf (army.cz) .letöltés ideje:2023.03.16.
222-1999_Sb_.pdf (army.cz). .letöltés ideje:2023.03.16.
310-1999_Sb_.pdf (army.cz).letöltés ideje:2023.03.16
170_2002.pdf (army.cz).letöltés ideje:2023.03.16
585-2004_Sb_.pdf (army.cz).letöltés ideje:2023.03.16.
21.pdf (army.cz) letöltés ideje:2023.03.16.
289-2005_Sb_.pdf (army.cz).letöltés ideje:2023.03.16.
2006-45-Zakon-o-sluzbe-vojaku-v-zaloze.pdf_.pdf (army.cz) letöltés ideje:2023.03.16
<https://www.bis.cz/jak-pracujeme/>
1110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky
1953 byla HS VKR